

2. Ce traitement sera accordé en tout ce qui concerne l'établissement des ressortissants et des sociétés de l'une des deux Parties Contractantes dans le territoire de l'autre; l'exercice du commerce, de l'industrie et des professions, ainsi qu'en tout ce qui concerne les affaires de commerce et de navigation, à l'égard de l'importation, de l'exportation et du transit; les droits et formalités de douane et les opérations commerciales; le paiement des impôts.

Article II.

1. Les bâtimens de l'une des deux Parties Contractantes jouiront dans les ports, rivières et eaux territoriales de l'autre partie d'un traitement non moins favorable que celui accordé ou à accorder aux bâtimens nationaux ou à ceux de la nation étrangère la plus favorisée.

2. Les Parties Contractantes se réservent le droit de ne permettre l'exercice du cabotage qu'aux bâtimens nationaux.

Article III.

1. Les Parties Contractantes s'engagent en outre à concéder, à condition de réciprocité, le libre passage à travers leurs territoires, y compris les eaux territoriales, aux personnes, marchandises, bâtimens, voitures, wagons et envois postaux, venant de ou destinés à l'autre partie et à leur accorder en matière de facilités, frais, restrictions etc. un traitement au moins aussi favorable que celui accordé ou à accorder aux personnes, marchandises, bâtimens, voitures, wagons et envois postaux de leur propre nationalité, origine, importation ou propriété ou à ceux d'une autre nationalité, origine, importation ou propriété plus favorisée.

2. Cette disposition pour autant qu'elle concerne le libre transit de marchandises, ne préjudiciera en rien aux prescriptions légales sur le transit d'armes et de provisions de guerre.

Article IV.

Les dispositions du présent traité sont applicables aux Indes néerlandaises, au Surinam et au Curaçao, ainsi qu'aux ressortissants, sociétés et bâtimens et aux produits du sol et de l'industrie de ces pays.

Article V.

Il est bien entendu que les dispositions du présent traité n'accordent à aucune des Parties Contractantes aucun droit ou ne leur imposent aucune obligation dérogeant à une convention générale internationale à laquelle une des deux Parties Contractantes a adhéré ou adhérera à l'avenir.

Article VI.

Les Pays-Bas ne pourront par suite des dispositions précitées exiger les faveurs que la Lettonie a accordé ou accordera à l'avenir à un des États Baltiques (Finlande, Esthonie, Lithuanie) ou à ces trois pays, tant que ces avantages n'auront été accordés à un État tiers.

Il en est de même en ce qui concerne les privilèges que la Lettonie pourrait accorder à l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes en vertu de conventions ou d'accords douaniers spéciaux.

Article VII.

Il est entendu que le présent traité ne déroge en rien aux faveurs relatives aux communications, au trafic et au commerce de frontière, qui pour des raisons locales seraient accordées par une des Parties Contractantes à des États limitrophes.

Article VIII.

Tout différend sur l'interprétation, l'application ou l'exécution du présent arrangement qui n'a pu être résolu entre les Hautes Parties Contractantes par la voie diplomatique sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article IX.

Le présent traité sera ratifié et les ratifications seront échangées à Riga aussitôt que faire se pourra. Il entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications et demeurera obligatoire pendant une année à partir du jour de son entrée en vigueur avec tacite réconduction pour une même période chaque fois où il ne sera pas dénoncé par une des Hautes Parties Contractantes au moins six mois avant l'échéance.

En foi de quoi les plénipotentiaires ont signé le présent traité.

Faite en double à Riga, le 2 juillet mil neuf cent vingt-quatre.

(signé) W. L. F. C. VAN RAFFARD.

(signé) LOUIS SEJA.

263. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Reeds vóór den oorlog werd door Nederlandsche kooplieden een niet onbelangrijke handel gedreven met Riga en het toenmaals tot Rusland behorende Letland.

De omvang van de handelsbetrekkingen met dit deel van het oude Russische Rijk kan bij gebreke aan statistische gegevens niet meer worden nagegaan. Eerst in 1922 werd in de Nederlandsche Jaarstatistiek van den in-, uit- en doorvoer de handel met Letland onder een afzonderlijken post opgenomen. De gegevens over de jaren 1922, 1923 en 1924 kunnen derhalve slechts ten deele een maatstaf vormen om de belangrijkheid der handelsbetrekkingen te beoordeelen.

In de jaren 1922 en 1923 voerde Nederland naar Letland uit resp. voor: f 2 037 487 en f 1 304 566, terwijl de invoer uit Letland in die jaren bedroeg resp. f 2 162 023 en f 3 324 910.

Uit bovenstaande cijfers blijkt intusschen wel, dat tusschen beide landen niet onbelangrijke handelsbetrekkingen bestaan. Al spoedig deed zich dan ook de behoefte gevoelen aan een overeenkomst, welke de handelsbetrekkingen op vaste basis zou regelen en tevens waarborgen zou verschaffen tegen achterstelling van den handel tusschen Nederland en Letland onderling bij dien tusschen Nederland, resp. Letland eenzijdig en eenig ander land.

Ten einde aan deze door handel en scheepvaart gevoelde behoefte te gemoet te komen, hebben beide Regeeringen reeds geruimen tijd geleden besprekingen geopend om tot het sluiten van een overeenkomst als hierbedoeld te geraken.

Gedurende het jongste verblijf te Riga van Harer Majesteits Gezant te Kopenhagen, die tevens is geaccrediteerd bij de Letsche Regeering, konden die besprekingen tot een resultaat worden gebracht, hetwelk is belichaamd in het 2 Juli jl. te Riga gesloten verdrag, waarvoor thans de goedkeuring wordt gevraagd.

Het verdrag heeft in het algemeen de strekking om aan de belangen der onderdanen en der instellingen van handel, nijverheid en scheepvaart, alsmede aan de onderdanen en instellingen zelve, in beide landen over en weer een zelfde behandeling te verzekeren als die, welke wordt toegekend aan de onderdanen en instellingen van de meestbegunstigde vreemde natie.

Art. I van het verdrag legt dit beginsel vast voor wat betreft de onderdanen, de instellingen van handel, nijverheid

Goedkeuring van het op 2 Juli 1924 te Riga tusschen Nederland en Letland gesloten handelsverdrag.

en scheepvaart, alsmede, wat zeker niet het minst belangrijke is, voor de behandeling van de producten van den bodem en de nijverheid.

Ook in dit verdrag komen weder eenige uitzonderingen voor op het algemeen beginsel van behandeling op den voet van wederzijdsche meestbegunstiging, welke uitzonderingen zijn vastgelegd in de artikelen 5, 6 en 7 van het verdrag.

Bij notawisseling hebben de beide Regeeringen voorts uitdrukkelijk hare bedoeling vastgelegd, dat de bepalingen van dit verdrag niets beslissen omtrent de toelating van vreemdelingen, noch omtrent hun uitzetting, en de vrijheid van beide partijen ten aanzien van de verleening of weigering alsmede de verlenging van visa onaangetaast laten.

Afschrift van de ter zake gewisselde nota's wordt hierbij overgelegd.

Beide partijen zijn voorts overeengekomen de schepen van de wederpartij in hunne havens enz. te behandelen als de eigen schepen, terwijl daarnaast de mogelijkheid is opengelaten om, indien dit gunstiger mocht zijn, behandeling op den voet van meestbegunstiging te verlangen.

De schepen van de eene partij zullen dus in het andere land nooit slechter worden behandeld dan die, toebehoorende aan de onderdanen van dat andere land, noch dan die, toebehoorende aan een derden Staat.

Slechts ten aanzien van de kustvaart hebben beide partijen zich het recht voorbehouden deze voor de nationale scheepvaart te reserveeren.

Naast in- en uitvoer is ook de doorvoer een zaak van veel gewicht. In de toekomst kan Letland voor Nederland in belangrijke mate doorvoerland worden. In het verdrag is in verband daarmee een artikel aan de behandeling van den doorvoer gewijd (art. III).

In overeenstemming met de practijk bevat de tweede alinea van art. III een uitzondering op het in de eerste alinea neergelegde beginsel van vrijheid van doorvoer voor wat betreft den doorvoer van wapens en krijgstuig.

In art. IV is vastgelegd, dat de bepalingen van het verdrag ook van toepassing zullen zijn op Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

De uitzondering op het beginsel van behandeling op den voet van meestbegunstigde natie, vervat in art. V, heeft betrekking op de rechten en verplichtingen, voortvloeiende uit collectieve verdragen van algemeene strekking, als b.v. het Opium-verdrag, de Internationale Postverdragen enz.

In de hierbovenbedoelde notawisseling is de bedoeling van art. V nog eens in het bijzonder onderstreept.

Belangrijker is de uitzondering op het beginsel van meestbegunstiging, welke is neergelegd in art. VI van het verdrag, volgens welk artikel Nederland zich niet zal kunnen beroepen op de gunsten, die Letland heeft verleend of in de toekomst zal verleen aan een der drie andere Oostzee-Staten, dan wel gelijkelijk aan al deze drie Staten, althans voor zoover die gunsten niet ook aan eenigen derden Staat worden toegekend.

Hetzelfde is bepaald voor wat betreft speciale douane-overeenkomsten of regelingen, welke Letland met Sovjet-Rusland zou willen treffen.

Bedoeld art. VI is opgenomen op uitdrukkelijk verlangen van de Letsche Regeering. Aangenomen mag worden, dat practisch deze bepaling in de naaste toekomst geen nadeelen voor den Nederlandschen handel en scheepvaart zal opleveren, zoodat uit dien hoofde tegen hare aanvaarding thans geen bezwaar behoeft te bestaan.

In art. VII wordt door beide Regeeringen overeengekomen, dat de bepalingen van het verdrag niet van toepassing zullen zijn ten aanzien van bepaalde gunsten, welke partijen aan aangrenzende Staten in zake het grensverkeer mochten verleen. De hier geformuleerde uitzondering op het algemeen beginsel heeft voor den handel slechts ondergeschikt belang en kan daarom in de onderwerpelijke regeling der betrekkingen tusschen beide landen geen ernstige bedenking ontmoeten.

Ten slotte worden in art. VIII regelen vastgelegd voor de berechting van geschillen, welke uit de overeenkomst mochten voortvloeien.

Het verdrag is opgesteld in de Fransche taal, een vertaling wordt hierbij overgelegd.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
VAN KARNEBEEK.

De Minister van Justitie,
HEEMSKERK.

*De Minister van Binnenlandsche Zaken
en Landbouw,*
CH. RUYS DE BEERENBROUCK.

De Minister van Financiën,
H. COLIJN.

De Minister van Waterstaat,
G. J. VAN SWAAY.

*De Minister van Arbeid, Handel
en Nijverheid,*
AALBERSE.

De Minister van Koloniën,
DE GRAAFF.

263. 4.

BIJLAGE I DER MEMORIE VAN TOELICHTING.

Legation des Pays-Bas.

N°. 72 H 202.

Riga, le 2 juillet 1924.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence, qu'il est bien entendu que les dispositions de l'article 1 du traité de commerce, conclu aujourd'hui entre le Gouvernement de la République de Lettonie et le Gouvernement de la Reine, pour autant que ces dispositions concernent l'établissement des ressortissants et le libre transit de personnes ne porteront pas atteinte aux dispositions en vigueur dans les deux pays en matière de la délivrance ou de la prorogation de visas, ni aux droits des deux parties de refuser l'entrée ou le séjour prolongé aux personnes qui seront jugées indésirables.

En ce qui concerne l'expression „conventions générales internationales" dont parle l'article 5 du traité de commerce précité, le Gouvernement de la Reine entend par ces conventions les conventions collectives à tendance générale telles que, par exemple, la convention internationale sur l'opium, la convention internationale de télégraphie etc. etc.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance renouvelée de ma plus haute considération.

(signé) W. L. F. C. DE RAPPARD.

*Son Excellence Monsieur le Ministre des
Affaires Etrangères à Riga.*